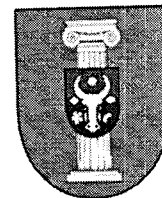

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

Nr. 171/17

mun. Chișinău

13 august 2020

Inspector de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Andrian FETESCU, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, inițiat în privința dnei Lucaș Cornelia, [REDACTED]

CONSTATĂ:

La originea, dosarului de control se află examinarea sesizării nr. CEC 8/2020 din 05.03.2020 care la 12.05.2020 în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132/2016 a fost înregistrată în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare ANI) și repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor pe aspectul cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al incompatibilităților.

Potrivit sesizării, dna Lucaș Cornelia, a admis o eventuală încălcare a regimului juridic al incompatibilităților prin faptul deținerii/exercitării simultane a mandatului de consilier al comunei Chioselia r-ul Cantemir, și deținerea funcției de director al grădiniței de copii din comuna Chioselia.

La 19.05.2020, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 228/17, în privința dnei Lucaș Cornelia, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților în cadrul căruia s-a verificat legalitatea deținerii/exercitării simultane a mandatului de consilier al comunei Chioselia r-ul Cantemir, și deținerea funcției de director al grădiniței de copii din comuna Chioselia.

Prin scrisoarea, nr. 04-17/2212 din 20.05.2020, recepționată la data de 23.05.2020 conform avizului de recepție dna Lucaș Cornelia a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016.

În temeiul art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate a consultat și a extras date din sistemul informațional automatizat al Registrul de Stat al Populației și a solicitat Comisiei Electorale Centrale (*solicitare nr. 04-17/2209 din 20.05.2020*), Consiliului local Chioselia (*solicitarea nr.04-17/2211 din 20.05.2020*), Primăria comunei Chioselia (*solicitarea nr.04-17/2386 din 26.05.2020*) informații și documente necesare desfășurării controlului.

Prin urmare, de la solicitantii enunțați au fost recepționate și înregistrate în cadrul Autorității Naționale de Integritate răspunsurile necesare pentru desfășurarea controlului care confirmă și prezintă următoarele:

➤ *Confirmarea că dna Lucaș Cornelia a fost consilier local al comunei Chioselia mandatul fiindu-i validat în baza hotărârii nr.3-118/19 din 28 octombrie 2019 a judecătorie Cahul sediul Central;*

➤ *Confirmarea că dna Lucaș Cornelia este angajată în calitate de director de grădiniță de copii din comuna Chioselia prin dispoziția nr.35- „I” din 30 octombrie 2015 emisă de primarul Constantin Axenti;*

În vederea, asigurării respectării normei prevăzute la art. 37 alin. (3) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin invitația nr. 04-17/2503 din 01.06.2020, dnei Lucaș Cornelia i-a fost solicitat punctul de vedere asupra obiectului controlului.

Totodată, urmare a informării dnei Lucaș Cornelia despre inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, ultima a expediat în adresa Autorității Naționale de Integritate punctul său de vedere asupra controlului efectuat, iar la data 22.06.2020 sub nr.4578 a fost înregistrat punctul de vedere al dnei Lucaș Cornelia în cancelaria Autorității Naționale de Integritate.

Punctul de vedere al persoanei supuse controlului

Subsemanata Lucaș Cornelia, născută la 17.03.1976, locuitoare a satului Chioselia raionul Cantemir, divorțată 3 copii nu sunt deținătoare de imobile, teren agricol sau alte bunuri, locuiesc cu mama invalidă în casa aceasta, angajată a Grădiniței de copii nr.1 Chioselia în calitate de educator, vă anunț că din luna noiembrie până la începutul lunii martie am exercitat funcția de consilier în consiliul comunal Chioselia, concomitent cu funcția de director pe care o exercitam temporar, deoarece eram într-un proces de judecată (așteptam răspunsul la recursul meu de la Curtea Supremă de Justiție) din care urma să fiu privată de dreptul de a ocupa o funcție publică sau de conducere pe o perioadă de 2 ani. În această perioadă am participat la prima ședință a consiliului unde ne-au fost înmânate mandatele de consilier și la a treia ședință extraordinară, unde am participat în calitate de raportor. În ședința dată se dicuta întrebarea cu referire la demersul meu ca director cu referire la comasarea a două grupe de copii din cauza frecvenței foarte scăzute în aceasta la cel moment. La luarea deciziei nu am luat parte, deoarece am considerat că ar putea fi un conflict de interese.

Am considerat că nu fac nici o încălcare acceptînd funcția de consilier local în consiliul comunal Chioselia, deoarece prin analogie până în luna octombrie 2019 am exercitat funcția de consilier timp de 4 ani și directorul gimnaziului din localitate, iar odată cu mine în consiliul local a fost investită în funcția de consilier local și directoarea gimnaziului din satul Țărăncuța care face parte din comuna Chioselia. Cu atît mai mult , la una din ședințele menegeriale instituțiilor de educație timpurii în 2018, șefa Direcției Generale Învățămînt Cantemir , ne-a sugerat se ne străduim să fim incluși ca consilieri în consiliile locale pentru a putea discuta și soluționa mai ușor problemele instituției pe care o conducem.

Declar pe propria răspundere, că nu am avut nici o intenție să încalc legea și despre incompatibilitatea funcțiilor de consilier local și director nu am știut și nici nu a avut cine să mă informeze despre acesta, deoarece la acel moment Primăria Comunei Chioselia nu avea secretar și nu avea cine să îndeplinească , iar secretarul este cel care monitorizează și duce evidența oricăror acte legislative în primărie și ar fi putut să mă pună în cunoștință de cauză. Nici primarul nu era în cunoștință de cauză, deoarece era proaspăt investit , iar atunci cînd noul secretar după ce a prezentat documentele la centrul electoral central, ma informat că funcțiile de consilier și director nu sunt compatibile și trebuie să aleg ori una ori alta am depus în aceeași zi 06.03.2020 cererea de ridicare a mandatului de consilier . Pentru perioada cît am exercitat funcția nu am fost remunerată și nu a,

participat la luarea unor decizii importante. La moment nu exercit nici o funcție publică sau de conducere, activez ca simplu educator la Grădiniță de copii nr.1 Chioselia.

Coroborând, toate informațiile și documentele reflectate mai sus, inspectorul de integritate atestă următoarele:

- ✓ Începând cu 28.10.2019 – 20.03.2020, dna Lucaș Cornelia a deținut mandatul de consilier al consiliului local Chioselia;
- ✓ Începând cu 02.11.2015 – 01.11.2020, dna Lucaș Cornelia exercită funcția de director de grădiniță de copii din comuna Chioselia ;

În cadrul controlului, inspectorul de integritate a stabilit că în conformitate cu prevederile art. 3 alin.(1), lit. b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, dna Lucaș Cornelia, deținând funcția de consilier este subiect al declarării în sensul Legii citate *supra*.

Potrivit art. 16 din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *Subiectul declarării averii și intereselor personale se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.*

Conform art. 7, alin (1) lit.d) din Legea 768/2000 privind statutul alesului local, *Mandatul alesului local (în persoana dnei Lucaș Cornelia) este incompatibil cu exercitarea în calitate de șef, de șef adjunct (inclusiv interimatul acestor funcții) în structurile subordonate autorităților publice locale (instituții publice, servicii, întreprinderi municipale); totodată, potrivit Legii nr.263 privind interpretarea art.7 alin.(1) lit.c), d) din Legea 768/2000 privind statutul alesului local menționează că prevederile literei c) se aplică funcționarilor publici și angajaților din subdiviziunile autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială.*

De asemenea conform art. 8, alin. (1) din aceeași lege, alesul local (în persoana dnei Lucaș Cornelia) care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 7 din prezenta lege va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității.

Potrivit, art. 7 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, „statutul aleșilor locali trebuie să asigure liberul exercițiu al mandatului lor”, iar alin. 2 dezvoltă aceeași prevedere: „El trebuie să permită compensația financiară adecvată a cheltuielilor cauzate în exercițiul mandatului lor și, dacă este cazul, compensația financiară a câștigurilor pierdute sau o remunerație a muncii îndeplinite și o asigurare socială corespunzătoare”.

Subsidiar, potrivit prevederilor art. 12, alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr. 82/2017, *Agentul public este obligat să își soluționeze stările de incompatibilitate în termen de o lună din momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ori, în cazul în care încetarea situației de incompatibilitate în termenul dat nu depinde de voința sa, să prezinte probe privind întreprinderea cu bună-credință a acțiunilor de eliminare a acestei situații.*

În vederea contrapunerii normelor prenotate cu speța subiectului controlului Lucaș Cornelia se constată următoarele:

Dna Lucaș Cornelia, a deținut simultan mandatul de consilier al comunei Chioselia r-ul Cantemir, și funcția de director de grădinița din comuna Chioselia. fapt confirmat prin răspunsurile oferite de către Comisia Electorală Centrală și Primăria comunei Chioselia.

Aprecierea inspectorului de integritate:

Inspectorul de integritate, precizează că, pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate, este suficient faptul că persoana ocupă concomitent două sau mai multe funcții (sau desfășoară două sau mai multe activități) al căror cumul este interzis de lege. De aici, în calitate de condiție *sine qua non*, rezultă că, pentru a exista incompatibilitate, este necesar ca persoana să fie implicată concomitent în cel puțin două activități diferite, la care se mai adaugă cerința că această cumulare să nu fie permisă de lege.

Situațiile de incompatibilitate sunt stabilite expres de lege și are ca fundament raționamentul asigurarea realizării principiului separației puterilor, garantarea exercitării cu imparțialitate și profesionalism a funcțiilor respective, în vederea asigurării independenței de acțiune a persoanei ce ocupă o funcție publică sau de demnitate publică, a evitării concentrării de către una și aceeași persoană a unor prerogative excesive, precum și a ocrotirii integrității profesionale a acesteia.

Incompatibilitatea nu constituie doar o măsură de protecție a funcției, în considerarea căreia a fost instituită, dar și a acelor cu care această funcție devine incompatibilă, împiedicând cumularea acestora.

Inspectorul de integritate reține că, odată ce incompatibilitatea presupune interdicție prevăzută de lege, de a cumula două funcții, în vederea asigurării eliminării și soluționării situației respective, legislația acordă în acest sens o perioadă de timp în decursul căreia titularul funcției este obligat să aleagă între prima funcție și cea nouă. În limita acestui termen, persoana urmează să-și înceteze situația de incompatibilitate prin renunțare la una din funcțiile deținute.

Se explică că, odată ce persoana supusă controlului i-a fost validat mandatul de consilier local al comunei Chioselia și în același timp deținea și funcția de director de grădiniță de copii al comunei Chioselia, aceasta a avut termenul legal de 30 zile pentru a soluționa starea de incompatibilitate. Persoana supusă controlului urma să demisioneze din funcția incompatibilă cu calitatea de director de grădiniță sau viceversa, dacă acesta decidea să rămână în funcția anterioară, să renunțe la mandatul de consilier.

Or, pentru a rămâne în funcția nouă (consilier), legislația prescrie termenul de 30 de zile, termen este dedus din dispozițiile *lit. c) al art. 21 din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală* care prevede că „*Consilierul poate fi prezent la ședința consiliului, însă nu participă la adoptarea deciziilor în condițiile existenței unui conflict de interese, atunci când se află în situație de incompatibilitate, conform prezentei legi și Legii privind statutul alesului local, iar incompatibilitatea durează mai mult de 30 de zile de la data apariției*”.

Reieșind din cele expuse, stabilirea termenului pentru întreprinderea acțiunilor în vederea înlăturării stării de incompatibilitate constituie o perioadă tranzitorie, în decursul căreia **persoana urma să se conformeze prevederilor legale și să opteze pentru una din funcțiile care nu pot fi exercitate concomitent, acționând în consecință**. Unica conduită legală a acestuia era să întreprindă toate acțiunile necesare în termen de 30 de zile din ziua validării mandatului de Consilier în cadrul Consiliului local Chioselia, în vederea eliminării incompatibilității, adică termen calculat din data de **28.10.2019** (ziua validării mandatului de consilier în cadrul Consiliului local Chioselia).

În lumina celor menționate, inspectorul de integritate subliniază că persoana supusă controlului a depășit termenul de prescripție pentru soluționarea incompatibilității, iar ca urmare, acesta s-a aflat în stare de incompatibilitate nesoluționată deoarece, pe lângă funcția deținută de director de grădiniță al comunei Chioselia a deținut simultan mandatul de consilier, în perioada 28.10.2019-20.03.2020 (data ridicării mandatului de consilier local).

Respectiv, în baza cererii de solicitare a ridicării mandatului de consilier depusă de către Lucaș Cornelia la data de 10.03.2020, Comisiei Electorale Centrale prin Hotărârea nr. 3848 din 20.03.2020 a dispus ridicarea mandatului de consilier al persoanei supuse controlului.

Cu referire, la argumentul expus în punctul de vedere precum că nu a fost consultat și informat în privința stării de incompatibilitate și nu a cunoscut că trebuia să-și soluționeze în termenul prevăzut de lege inspectorul de integritate precizează că, necunoașterea și neaplicarea conformă a legii, nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de situația de incompatibilitate abordată în prezenta speță (*nemo legem ignorare censetur*), în contextul în care, în virtutea exercitării funcției de consilier, dânsa a avut obligația cunoașterii actelor normative aplicabile statutului funcției/mandatului deținut. Informația fiind accesibilă urmare publicării acestora în

corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative (anterior Legea cu privire la actele legislative), în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al RM.

Prin urmare, nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, *adagiu latin* ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi apărat de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei; eroarea de drept nu exonerează de răspundere. Cunoașterea și respectarea legilor este o îndatorire primordială a tuturor cetățenilor, înscrisă în Constituție. Cunoașterea și respectarea legii definesc atitudinea civică, comportamentul etic, grija față de valorile sociale, apărute și promovate prin actele normative, față de interesele fundamentale ale întăririi și dezvoltării societății. Legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Potrivit lit. a), alin. (2) al art. 7 și art. 19 din Legea nr. 132/2016, Autoritatea Națională de Integritate, în persoana inspectorului de integritate, constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, iar în conformitate cu art. 5 din aceeași Lege, aceasta asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirea corupției prin realizarea controlului [...] privind respectarea regimului juridic [...], al incompatibilităților, [...].

În corespundere, cu prevederile lit. b), alin. (1) al art. 38 din Legea 132/2016, „în urma controlului privind respectarea regimului juridic [...] al incompatibilităților, [...] inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate”.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile de prevederile art. 19, 35-37, art. 38 alin. (1), lit. b) și 40 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23, alin. (3), (6)-(8) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale art. 8, alin. (3) din Legea 768/2000 privind statutul alesului local, inspectorul de integritate -

DECIDE:

1. Se constată că dna Lucaș Cornelia, a încălcat regimul juridic al incompatibilităților, manifestată prin nesoluționarea în termen legal a situației de incompatibilitate prin deținerea/exercitarea simultană a funcției de director de grădiniță al comunei Chioselia și a mandatului de consilier în comuna Chioselia.
2. Se decede dna Lucaș Cornelia din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, inclusiv consilier, cu excepția altor funcții electorale pe o perioadă de 3 ani din data rămânerii definitive a actului de constatare, ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate.
3. Se înscrie dna Lucaș Cornelia în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate.
4. Se aduce la cunoștința dnei Lucaș Cornelia actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani MD-2068) mun. Chișinău str. Kiev 3.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Andrian FETESCU